

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
Національний лісотехнічний університет України**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор НЛТУ України

_____ Ю.Ю. Туниця

Наказ від 27 березня 2018 року

№ 73

ПРОГРАМА

**ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ДЛЯ ВСТУПУ
ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ЛІСОТЕХНІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ**

Спеціальність «Економіка»

Спеціалізації – «Економіка підприємства»

Львів-2018

**Схвалила Приймальна комісія НЛТУ України
27.03.2018 р., протокол № 3**

ЗМІСТ

1	Економіка підприємства.....	3
2	Планування і організація діяльності підприємства.....	5
3	Економіка і нормування праці.....	11

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Програма містить питання з нормативних професійно-орієнтованих дисциплін, які випускники технікумів і коледжів слухали під час навчання.

Фахові вступні випробування проводяться у формі тестування. Тестове завдання складається з 30 питань трьох рівнів складності (по 10 питань кожного рівня), які оцінюються за 100-бальною шкалою.

Кожне питання першого рівня оцінюється 2,5 балами; другого – 3,5 балами; третього – 4 балами.

Із запропонованих відповідей на кожне питання необхідно вибрати номер правильної відповіді і внести її у талон відповідей. Якщо у завданні є задачі, то їх необхідно розв'язати до числа з заданою точністю і це число внести у талон відповідей. За правильно розв'язані завдання абітурієнт отримує відповідну кількість балів, до якої додається 100 балів (шкала від 100 до 200 балів). Тривалість тестування – 1,5 год.

Абітурієнт вважається допущеним до конкурсу, якщо отримав позитивну оцінку, а саме – не нижче 124 бали за шкалою оцінювання від 100 до 200 балів.

ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

1. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство в сучасній системі господарювання

Види підприємства за окремими класифікаційними ознаками: метою і характером діяльності, формою власності, способом утворення та формування статутного фонду, формою господарювання та іншими чинниками.

Організаційно-правові форми господарських об'єднань: асоціація, корпорація, консорціум, концерн, холдинг, промислово-фінансові групи.

Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Поняття, класифікація і структура трудових ресурсів підприємства. Визначення необхідної чисельності персоналу. Показники руху трудових ресурсів. Продуктивність праці, її вимірювання, резерви та напрями підвищення.

Оплата праці. Характеристика форм і систем оплати праці персоналу.

Інтелектуальний капітал

Інтелектуальний капітал підприємства, його структура. Об'єкти інтелектуальної власності (об'єкти промислової власності, авторського та суміжного права, інші об'єкти). Права інтелектуальної власності, документи, що їх посвідчують. Поняття і класифікація нематеріальних активів підприємства.

Основний капітал підприємства

Економічний зміст, характеристика складу основного капіталу підприємства. Знос та амортизація основних засобів: поняття, вимірювання та методи нарахування.

Аналіз стану, забезпеченості, ефективності відтворення та використання основних засобів підприємства.

Оборотний капітал підприємства

Оборотні засоби підприємств, та їх елементний склад. Класифікація оборотних засобів.

Оцінка ефективності використання оборотних засобів та шляхи її підвищення.

Інвестиції та інвестиційна діяльність

Сутність і значення інвестиційної діяльності підприємства, її суб'єкти і об'єкти. Класифікація інвестицій та їх характеристика.

Аналіз та оцінка економічної ефективності інвестицій (капіталовкладень): абсолютна та порівняльна ефективність, термін окупності, дисконтована вартість. Джерела інвестицій.

Інноваційні процеси та їх розвиток

Зміст та основні типи інноваційних процесів на підприємстві. Інновації та інноваційна діяльність. Джерела інновацій.

Економічна ефективність технічних та організаційних нововведень. Порядок розрахунку економічного ефекту у виробників і споживачів продуктів інноваційної діяльності.

Прогнозування та планування діяльності підприємства

Прогнозування діяльності підприємства: сутність, функції, типи та методи. Стратегія розвитку підприємства.

Планування як процес. Методи планування та їх характеристика. Зміст і структура поточних планів. Система оперативно-календарного планування на підприємстві.

Продукція: сутність, різновиди і конкурентоспроможність

Зміст, завдання виробничої програми підприємства. Системи та методи її планування. Взаємозв'язок між показниками виробничої програми, методика їх розрахунку.

Поняття конкурентоспроможності продукції, методи її оцінювання. Основні поняття та система показників якості продукції. Керування якістю, стандартизація продукції.

Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Загальна характеристика витрат підприємства, їх класифікація. Кошторис витрат підприємства. Собівартість окремих виробів. Склад і зміст статей калькуляції, методика їх обчислення.

Управління витратами підприємства. Характеристика факторного та індексного методів планування витрат.

Фінансово-економічні результати та інтегральна ефективність діяльності підприємства

Фінансова діяльність підприємства. Поняття доходів підприємства, їх призначення, склад та джерела утворення. Сутність, функції та механізм утворення прибутку підприємства. Види та класифікація прибутку. Показники прибутку та рентабельності. Оцінка фінансового стану підприємства.

Ефективність діяльності підприємства та показники її оцінки.

Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства

Характеристика економічної безпеки підприємства, її види. Функції та об'єкти управління економічною безпекою підприємства.

Форми, види і етапи проведення реструктуризації, їх характеристика.

Санація підприємства, її класична модель. Критерії вибору варіанту санації. Способи санації.

Список рекомендованої літератури

1. Економіка підприємства: Навчальний посібник / Гринчуцький В. І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
2. Економіка підприємства: навчальний посібник/ О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. - 2-ге вид.. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 488 с.
3. Економіка підприємства: навчальний посібник / Є. В Мішенін, Є. О. Балацький, О. М. Дутченко та ін.; / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Є.В. Мішеніна та д-ра екон. наук, доц. Є.О. Балацького. – Харків : «Диса Плюс», 2015. – 336 с.

2. ПЛАНУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві

Планування як наука. Предмет і об'єкти планування. Підприємство як організаційна форма господарської діяльності. Природоохоронна діяльність підприємства. Планування – центральна функція управління підприємством. Поняття та зміст методології планування. Система показників, що використовуються в плануванні. Методи планування на підприємстві.

Система планування на підприємстві

Перспективний та поточний плани підприємства їх зміст і взаємозв'язок. Види планування за об'єктами планування та тривалістю планового періоду. Основні розділи плану. Організація контролю та оцінка виконання плану. Внутрішньозаводське та внутрішньоцехове планування. Організація, порядок розробки та оцінка якості планів. Удосконалення системи планування на підприємстві.

Інформаційна та нормативна база планування

Інформаційне забезпечення планування. Техніко-економічні норми і нормативи та їх значення у плануванні. Розрахунок норм і нормативів.

Оперативно-календарне планування та контроль

Зміст і завдання оперативно-календарного планування. Ритмічність виробництва. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного та масового типів виробництва. Проведення нормативних календарних розрахунків. Складання квартальних і місячних планів цехів. Складання календарних планів-графіків та змінно-добових завдань. Цехове планування.

Організаційно-технічний розвиток підприємства

Основні шляхи підвищення ефективності виробництва. Розрахунок економічної ефективності запланованих заходів. Визначення інтегрального та розрахункового економічного ефектів, вартісної оцінки основних та супутніх результатів та витрат. Розрахунок додаткових показників комплексної оцінки ефективності запланованих заходів.

Планування виробництва та реалізації продукції

Задачі, зміст і порядок розробки плану виробництва та реалізації продукції. Основні розділи, показники плану та етапи його розробки. Розробка виробничої програми на підприємстві та її оптимізація. Розробка цехових виробничих програм. Особливості у розрахунках виробничих програм лісопильного, меблевого, фанерного та плитного виробництв.

Планування потужності та показники використання виробничого обладнання

Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків. Методики розрахунку виробничої потужності окремих деревообробних виробництв. Визначення максимально можливого випуску продукції. Система показників виробничої потужності.

Планування матеріально-технічного забезпечення виробництва

Завдання та зміст плану матеріально-технічного забезпечення виробництва. Планування потреби в матеріально-технічних та енергетичних ресурсах. Запаси та регулювання їх розмірів. Особливості визначення потреби цехів у матеріальних ресурсах в різних типах виробництва.

Персонал і оплата праці

Зміст і задачі плану з праці і кадрів. Показники та вихідні дані для розробки плану. Методи планування рівня продуктивності праці та показники її виміру. Класифікація факторів, що впливають на ріст продуктивності праці. Планування заходів із підвищення продуктивності праці за техніко-економічними факторами та методи розрахунку росту продуктивності праці. Планування потреби в кадрах. Методи планування чисельності основних виробничих та допоміжних робітників. Планування чисельності адміністративно-управлінського та виробничого персоналу. Планування фонду заробітної плати для всіх категорій працюючих. Планування фонду оплати праці та фонду споживання.

Планування виробничої інфраструктури

Склад, вимоги і задачі виробничої інфраструктури. Особливості функціонування підрозділів виробничої інфраструктури. Планування забезпеченості підприємства технологічним оснащенням. Планування діяльності ремонтного виробництва. Планування енергозабезпечення

підприємства. Планування транспортного обслуговування виробництва.
Планування роботи складського господарства.

Планування собівартості продукції

Мета та завдання розробки плану собівартості продукції. Класифікація витрат. Планування витрат за економічними елементами та статтями калькуляції. Планування собівартості за техніко-економічними факторами. Класифікація факторів, що впливають на собівартість продукції. Резерви зниження собівартості продукції. Планування зниження собівартості продукції за техніко-економічними факторами. Порядок калькулювання собівартості продукції. Особливості калькулювання собівартості продукції окремих деревообробних виробництв. Складання зведеного кошторису витрат на виробництво.

Фінансове планування та контроль на підприємстві

Зміст, задачі та порядок складання фінансового плану. Характеристика розділів фінансового плану. Планування фінансових результатів. Планування нормативу оборотних коштів за елементами.

Планування та контроль оновлення продукції

Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання. Планування витрат на підготовку й освоєння виробництва нової продукції.

Основи організації виробництва

Предмет дисципліни. Підприємства, виробничі процеси, які в них відбуваються та вплив їх організації на ефективність виробництва.

Зміст дисципліни. Поняття організації виробництва. Історія виникнення та становлення організації виробництва, як науки.

Предмет та джерела вивчення дисципліни.

Основні завдання дисципліни "Організація виробництва " і її роль в підвищенні ефективності виробництва. Вивчення, наукове узагальнення досягнутого рівня і передових більш прогресивних рішень в галузі організації виробництва на деревообробних підприємствах.

Види діяльності, основні принципи організації та режим роботи підприємств

Поняття про підприємство. Підприємство як основна організаційна ланка народного господарства України. Основні цілі підприємства.

Створення підприємства і порядок його реєстрації. Статут підприємства. Майно підприємства. Види діяльності промислових підприємств.

Основні принципи організації виробництва на промислових підприємствах.

Режим роботи підприємства та його основні елементи.

Організація інноваційної діяльності та процесу підготовки виробництва

Суть та роль організації інноваційної діяльності. Інноваційні процеси та їх класифікація за змістом і трудомісткістю.

Роль удосконалення техніки, технології та організації виробництва в розвитку підприємства і підвищенні ефективності виробництва. Значення матеріало- та енергозберігаючих технологій та техніки для охорони навколишнього середовища та сталого розвитку економіки.

Суть та структура процесу підготовки виробництва. Зміст комплексу робіт з підготовки виробництва. Зміст та завдання науково-дослідної, конструкторської, технологічної та матеріально-організаційної підготовки виробництва.

Організація виробничого процесу

Виробничий процес і його структура. Види виробництва., стадії та операції основного процесу, а також забезпечуючих та обслуговуючих процесів. Види операцій.

Технологічний процес, принципи його розміщення у просторі та в часі. Види руху деталей в виробництві.

Виробничий цикл та його структура. Розрахунок тривалості технологічного циклу. Розрахунок тривалості технологічного циклу при перервному та неперервному виді руху партії деталей у виробництві.

Розрахунок тривалості виробничого циклу партії деталей чи виробів. Вплив тривалості виробничого циклу на ефективність роботи підприємства. Шляхи, методи та ефективність зменшення тривалості виробничого циклу.

Організація потокового та автоматизованого виробництва

Потокове виробництво як передова форма організації виробництва. Економічна ефективність впровадження поточкових методів роботи. Загальна характеристика потокового виробництва і класифікація поточкових ліній.

Розрахунок основних показників та параметрів поточкових ліній. Методи синхронізації операцій. Організація роботи і порядок освоєння поточкових ліній.

Автоматизація потокового виробництва.

Виробнича структура та структура управління підприємством

Суть і характеристика виробничої структури підприємства, склад і класифікація виробничих підрозділів підприємства.

Принципи створення виробничих підрозділів та зміни їх складу. Виробнича структура виробництв, цехів та їх спеціалізація. Виробничі дільниці та їх спеціалізація.

Виробничі зв'язки між підрозділами, форми їх організації. Шляхи удосконалення виробничої структури.

Типи виробництва і їх техніко-економічна характеристика.

Суть та мета управління підприємством. Організація управління підприємством. Організація управління цехом та дільницями. Роль майстра в

керівництві роботою дільниці; права та обов'язки майстра. Організація управління при безцеховій структурі підприємства.

Організація та нормування праці

Зміст і завдання організації трудових процесів та робочих місць на підприємстві. Загальна характеристика трудових процесів та їх класифікація. Основи проектування трудового процесу. Сучасні концепції проектування праці. Сутність, цілі і завдання організації праці. Сутність та види робочих місць. Вимоги до організації робочих місць. Оснащення робочого місця. Технологічне планування робочого місця.

Завдання та значення технічного нормування праці. Класифікація витрат робочого часу та показники, що характеризують його використання. Методи розробки норм витрат праці: хронометраж; фотохронометраж; фотографія використання робочого часу; метод моментних спостережень; технічний розрахунок та інші.

Визначення норм праці: норм часу; норм виробітку; трудомісткості.

Управління якістю продукції та організація технічного контролю

Якість продукції як один з найважливіших показників роботи підприємства. Об'єктивна необхідність та економічна ефективність підвищення якості продукції. Поняття про якість продукції. Стандартизація в системі управління якістю продукції. Система показників якості продукції; показники якості продукції промислових підприємств.

Організація, завдання та функції технічного контролю. Організація роботи відділу технічного контролю (ВТК), права та обов'язки працівників відділу. Види контролю якості сировини, матеріалів і продукції.

Організація використання обладнання та виробничої потужності

Суть та задачі організації використання обладнання та виробничої потужності. Показники використання обладнання та методи їх розрахунку. Виробнича потужність обладнання та її використання. Основні шляхи підвищення рівня використання обладнання.

Поняття виробничої потужності підприємства, цеху. Загальні положення з визначення виробничої потужності підприємства. Динамічність виробничої потужності. Розрахунок середньорічної виробничої потужності.

Організація використання предметів праці

Поняття предметів праці та їх роль у виробничому процесі. Класифікація предметів праці. Брак і відходи виробництва. Кількісні і якісні показники використання предметів праці і методи їх розрахунку.

Організація роботи допоміжного виробництва

Значення і задачі організації ремонтного господарства в умовах переходу підприємства до ринку.

Види ремонтів і їх зміст. Система організації ремонтів. Зміст і умови застосування системи планово-попереджувального ремонту (ППР). Основні нормативи системи ППР та методи їх визначення: структура і тривалість ремонтного циклу, міжремонтного та міжоглядового періоду, категорія складності ремонту, ремонтна одиниця, нормативи трудомісткості та матеріаломісткості ремонту,

Значення, завдання та організація інструментального господарства на деревообробних підприємствах. Класифікація технологічного оснащення та інструментів. Системи організації інструментального господарства. Структура інструментального господарства.

Зміст і задачі енергетичного господарства. Склад енергетичного господарства. Організація енергетичного господарства. Споживачі палива та енергії на деревообробному підприємстві,

Організація обслуговуючого виробництва та комерційної діяльності

Зміст і завдання матеріально-технічного забезпечення. Перебудова матеріально-технічного забезпечення в умовах переходу до ринкових відносин. Організація матеріально-технічного забезпечення на деревообробних підприємствах.

Нормування запасів матеріальних ресурсів. Облік, контроль та зберігання матеріальних ресурсів. Відпуск матеріальних ресурсів у виробництво.

Значення та завдання транспортного господарства підприємства. Види транспортних засобів, які застосовуються на деревообробних підприємствах. Організація транспортного господарства.

Значення та завдання складського господарства. Класифікація об'єктів складського господарства. Організація роботи складського господарства. Техніко-економічні показники використання складського господарства.

Список рекомендованої літератури

1. Кіндрат Р.Я. Організація виробництва деревообробних підприємств. Навчальний посібник. – Львів: видавничий дім «Панорама», 2002.-160 с.
2. Організація виробництва: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / В. Онищенко, О. Редкін, А.Старовірець, В. Черганова. – К.: Лібра, 2003.-336 с.
3. Петрович Й. М. Організування промислового виробництва: Підручник. – К.: Знання, 2009. – 328 с.
4. Кіндрат Р.Я., Грицевич Т.Р. Організація виробництва деревообробних підприємств. Практикум (для студентів напрямів підготовки 6.030504 “ Економіка підприємства ” та 6.030601 "Менеджмент ").– Львів, 2012, - 92с.
5. Гевко І.Б., Оксинчук А.О., Галушак М.П. Організація виробництва: теорія і практика. Підручник. – К.: Кондор, 2008.-178 с.
6. Галушак М.П., Оксинчук А.О., Гевко І.Б. Організація виробництва у прикладах та задачах: Навчальний посібник.-К.: Кондор, 2012.-214 с.
7. Планування діяльності на деревообробних підприємствах / [Г.

Шевченко, В. Варениця, В. Данілова та ін.]. – Львів, 2001. – 308 с.

8. Планування діяльності підприємства / [О. В. Шимко, В. С. Рижиков, С. М. Грибкова та ін.]. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 296 с.

9. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства / Л. А. Швайка. – Львів: Новий Світ - 2000, 2007. – 268 с.

3. ЕКОНОМІКА І НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства

Склад і характеристика населення України. Структура трудових ресурсів. Класифікація трудових ресурсів. Поняття трудового потенціалу. Кількісні й якісні характеристики трудового потенціалу. Чинники, що впливають на формування трудового потенціалу та його ефективне використання.

Ринок праці та його регулювання

Ринок праці як ринок особливого типу, його місце в ринковій системі господарювання. Механізм функціонування ринку праці. Взаємозв'язок соціально-трудова відносин і ринку праці. Функції і типи ринку праці. Регулювання ринку праці. Вплив ринку праці на характер використання соціально-трудова ресурсів.

Організація і нормування праці

Суть, зміст організації праці. Особливості наукової організації праці. Поділ і кооперування праці. Організація робочих місць. Трудовий процес і його раціоналізація. Умови праці і фактори їх формування. Охорона і безпека праці. Форми організації праці та їх ефективність.

Сутність, значення й об'єкти нормування праці

Зміст і завдання нормування праці в сучасних умовах і його практичне значення. Основні принципи нормування праці. Об'єкт і предмет нормування праці. Робочий час як загальна міра кількості праці. Складові витрат робочого часу робітника і робочого часу устаткування. Зміст окремих витрат часу і їх аналіз. Структура нормованого та ненормованого робочого часу. Поняття та методи встановлення норм часу, виробітку і обслуговування. Взаємозв'язок між нормою часу та нормою виробітку. Чинники, які впливають на величину норм.

Методи нормування праці

Аналітичні методи нормування: аналітично-дослідницький, аналітично-розрахунковий.

Методи вивчення витрат робочого часу. Класифікація методів вивчення витрат робочого часу, їх переваги та недоліки. Індивідуальна, групова,

маршрутна, фотографія робочого часу. Самофотографія. Фотографія часу використання устаткування і виробничого процесу.

Сутність хронометражу і фотохронометражу, їх призначення. Етапи проведення фотохронометражного спостереження.

Продуктивність і ефективність праці

Поняття ефективності й інтенсивності праці. Показники ефективності: продуктивність і рентабельність праці. Показники та методи вимірювання продуктивності праці. Фактори, що впливають на продуктивність праці. Показники виробітку і трудомісткості. Методи визначення виробітку. Основні напрями підвищення продуктивності праці на підприємстві.

Планування праці на підприємстві

Сутність та методика планування праці. Завдання, зміст і показники плану з праці, порядок його розробки. Методи планування продуктивності праці.

Планування чисельності робітників. Баланс робочого часу одного робітника на рік, його характеристика. Методи визначення необхідної кількості робітників. Планування чисельності керівників, фахівців і службовців.

Методика планування фонду заробітної плати. Характеристика годинного, денного та місячного (річного) фонду оплати праці. Планування фонду заробітної плати керівників, фахівців і службовців.

Витрати на персонал і заробітна плата

Принципи та складові елементи організації оплати праці. Функції заробітної плати. Чинники, що впливають на рівень і динаміку заробітної плати.

Державне регулювання оплати праці. Встановлення мінімальної заробітної плати та інших державних норм і гарантій.

Економічний зміст договірного регулювання оплати праці. Генеральна тарифна угода. Галузева тарифна угода. Тарифна угода як складова частина колективного договору.

Тарифне нормування заробітної плати

Зміст і призначення тарифної системи оплати праці. Елементи тарифної системи: тарифно-кваліфікаційний довідник; тарифна ставка, тарифна сітка; схеми посадових окладів і їх характеристика.

Безтарифна і контрактна система оплати праці. Система участі у прибутках.

Загальні поняття форм і систем оплати праці, ефективність їх застосування. Системи відрядної форми оплати праці: пряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, непряма відрядна, акордна. Системи погодинної форми оплати праці, сфери їх застосування. Оплата праці в бригадах.

Застосування доплат і надбавок, їх розміри на підприємстві. Організація преміювання працівників.

Список рекомендованої літератури

1. Багрова І. В. Нормування праці: Навчальний посібник/ І.В.Багрова — Київ: Центр навчальної літератури, 2003. — 212 с.
2. Буряк П.Ю., Карпінський Б.А., Григор'єва М.І., Економіка праці й соціально-трудова відносини: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.- 278 с.
3. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: Підручник/О.А. Грішнова. – 4-те видання. - К.: Знання, 2009 р.-559с.
4. Економіка праці і соціально трудові відносини. Навчальний посібник / М. Г. Акулов, А.В. Драбаніч, Т. В. Євась та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.
5. Законодавство України про працю: зб. законодав. та нормат. актів. — К. : Атіка, 2003. — 944 с.
6. Лукашевич В.М. Економіка праці та соціально трудові відносини. Навчальний посібник / В. М. Лукашевич. - Львів: «Новий Світ-2000», 2010. - 424 с.

